HAKKA SAYGI AHDE VEFA

HÜR BİLEK

YIL: 1. — SAYI : 14 ★ İDAREHANE : ANKARA CADDESİ İZZETTİN HAN No. 22 7 AĞUSTOS 1948 CUMARTESİ ★ FİATI 10 KURUŞ

Londra Olimpiyadlarında Kazandığımız Serbest Güreş Dünya Şampiyonluğu

TÜRK İŞÇİSİNİN ZAFERİDİR

Kilolarında dünya birincisi olan güreşçilerimizin dördü de işçidir

Arslan güreşçilerimizden Tesviye ci Gazanfer, Marangoz Celâl ve kay nakçı Yaşar.

Londra olimpiyatlarında dünya şampiyonluğunu kazanan arslan güreşçilerimiz bütün Türklerin göğüslerinin iftiharla kabarmasına vesile olmuşlardır.

Güreşlerin tafsilâtı günlük gazeteler tarafından verildiğinden biz bunun üzerinde durmayacağız. Yalnız bu arslanların birer işçi olduklarını belirtmek isteriz. Bunun için Türk işçisinin kazanılan zaferdeki iftihar payı herkesten çoktur.

Gazanfer Bilge tesviyeci, Celâl Atik marangoz, Yaşar Doğu kaynakçı; Nasuh Akar da Eskişehir Cer atölyesinde işçidir.

İstanbul işçi sendikaları birliği güreşlerin ikinci günü arslanlarımıza şu telgrafı çekmiştir:

Türk Millî Güreş Ekibi
Londra

Türk işçisi başarılarınızı candan tebrik eder, muvaffakiyetlerinizin temadisini bekler.

İ. İ. S. Birliği

Çalışma Bakanının Gazetimize Beyanatı

Bakan, ihtiyarlık ve umumî hastalık sigorta kanunlarının kış devresinde Meclise sevkedileceğini söyledi

İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin geçen cumartesi tertip ettiği vapur gezisine iştirak eden Çalışma Bakanı Tahsin Balta'yı bir ara yalnız bulabildim. Kendisi ile bir mülâkat yapmak istiyordum. Evvelden hazırlıksız olduğum için aklıma ilk gelen suali sordum:

— İstanbula teşrifiniz istirahat için mi yoksa iş için mi?

— İstirahat için gelmiştim fakat bir taraftan senenin yorgunluğunu çıkarırken diğer taraftan da işlerle de meşgul oluyoruz.

— İhtiyarlık sigorta kanunu ne zaman çıkacak?

— İhtiyarlık sigortası kanunu hazırlandı. Önümüzdeki kış devresinde M. M. Meclisine sunulacaktır. Hazırlık devresi biraz uzun sürdü, çünkü memleketimizde ilk defa olarak böyle bir şey yapılıyordu. Bu sebepten meseleyi türlü sebeplerden düşünmek ve tetkik etmek icap ediyordu. Aynı zamanda son işçi sigortaları genel kurul tarafından bir çok temenniler ileri sürüldü. Bu temenniler de nazara alınarak, son değişiklikler de yapıldıktan sonra kanun ancak tamamlanabildi. Şimdi kanun hazırdır ve Meclisin açılmasını bekliyoruz.

— Umumî hastalık sigortasının da hazırlanmakta olduğunu gazetelerde okuduk, ne zaman ikmal edilebilecek

Çalışma Bakanı
Tahsin Bekir BALTA

— Umumî hastalık sigortası da hazırlanmaktadır. Öyle tahmin ederim ki, İhtiyarlık sigortası ile birlikte Meclise sunulacaktır ve bunun için de gayret ediyoruz.

(Devamı 2 inci sayfada)

Bursada bir işçiye mektup

Sabahattin SELEK

Aziz işçi,

Mektubunuzda, «Bursada değil, Türkiye dahilindeki işçilerin hiç birinin bileğinin hür olmadığını» iddia ediyor ve «Bursada işçi, işverenin tahakkümü altında olup hiç bir hakkı tanınmamaktadır» diyorsunuz. Bu suretle gazetenizin ismini uygun bulmadığınızı söylemek istediğiniz anlaşılıyor.

İşçi haklarını gösteren İş kanunu, nizamname ve diğer kanunların memleketimizde tamamiyle tatbik edilmediği açık bir hakikattir. Bu noktada sizinle beraberim. Fakat, «bileğin hür olması» meselesine gelince, iş değişiyor.

«Hürriyet» in en güzel tarifi şudur:

Hürriyet başkasına zarar vermemek şartiyle istediğini yapabilmektir.

Bu tarife kıyasen diyebiliriz ki, bir işçi memleketin istediği bir yerinde, istediği fabrikasında, istediği işte çalışabiliyor ve istediği zaman bu işi bırakabiliyorsa, o işçinin bileği hürdür.

Şimdi size sorarım:

Sizi, oturduğunuz şehirden, ailenizin yanından ayırıp Bursaya zorla mı getirdiler?

Bu gün Bursadan ayrılmak isterseniz, buna mâni olacak bir kuvvet var mıdır?

Sizi ipekli sanayide çalışmaya mecbur mu ettiler?

Halen çalıştığınız fabrikadan daha iyisini bulur da oraya göçmek isterseniz, buna kimse mâni olabilir mi?

(Devamı 2 inci sayfada)

SAYIN OKUYUCULARIMIZ

Her yıl olduğu gibi bu yıl da sulh ve sükûn içinde idrak ettiğimiz Şeker Bayramını neş'e ve saadet içinde geçirmenizi **Hürbilek** candan diler.

GÜCENMECE YOK!

Acaba ?

Bu da yazılır mı? diyeceksiniz.

Ben yazayım da elâlem ne derse desin.

Mektepler (pardon okullar!) tatil oldu. Yeni ders yılı başlayacak. İlk veya orta okulu bitirmiş çocuğu olanlar ellerini şakaklarına koymuşlar düşünüyorlar:

— Yavrumu acaba hangi okula verebilirim?

Tabiî parası olanlar için mesele yok.

Fakat, bizim Şevket usta ne yapsın?

Geçen sene, Feshaneden Lâtif. de kızını bir yatılı okula yerleştirememişti.

Yeni Eğitim Bakanı sayın Bangeoğlu, acaba işçi çocuklarını yatılı okullara tercihan aldıracak bir nizam koysa, acaba imtiyazlı bir işçi sınıfı mı yaratılmış olur?

NOKTA

İ. İ. S. Birliğinin Vapur Gezisinde

Ulaştırma Bakanı Kasım Gülek, işçilerimizin terfihi için en yakın alâkayı göstermek ve elimden geleni yapmak vazifemdir, dedi

Ulaştırma Bakanı (X) gazetecilerle beraber

Yüzlerce işçi 31-7-1948 cumartesi günü akşamı bir araya toplandı. Bir yerde içti, bir yerde eğlendi. Coştu, konuştu, dertleşti. Ve aynı sevinç ve coşkunluk içinde şafak sökerken dağıldı.

⁂

Bu gecenin bir çok özlediği vardı. Muhakkak ki toplanan işçi kütlesi bu özelliğin tesiri ile sevinçlerinin sonsuzluklarına ulaşmışlardı.

İstanbul İşçi Sendikaları birliğinin mehtap gezisinde Bakan, Milletvekili, İşçi, Umum Müdür, Müdür hep bir arada mütecanis bir kütle halinde idiler. Bu toplantıda herkes bakan, herkes millet vekili, herkes işçi idi. Gecenin başlıca hususiyeti de bu idi.

Yılların verdiği hasretle bir kısım işçiler Çalışma Bakanı Tahsin Bekir Baltanın etrafında toplanmış diğer bir tarafta Prof. Sadi Irmak, Dr. Rebii Barkın, Dr. Fahri Kurtuluş, Ali Rıza Arı etrafını saran irili ufaklı, kadınlı erkekli işçilerle konuşuyorlar.

Bir aralık fırsatını bulup Ulaştırma Bakanı sayın Kasım Gülek'in arasında bulunduğu topluluğa daldım.

(Devamı 3 üncü sayfada)

İşçi Sigortaları Genel Müdürü Dr. Cemal Kiper

Satın alınacak işçi hastahanesini beğenmedi

Dr. Kemal KİPER

(Yazısı 2 inci sayfada)

Hadiseler Karşısında:

Ne sihirdir ne keramet!

Zâhir, hekim dediğin hastanın derdinden gözüne bakınca anlamalı imiş! Şimdi galiba öyle uzun boylu muayenelerin, hastanın sırtına tak tak! tuk tuk vurmakların, (nefes al! öksür! bir dahi daha derinden!) demeklerin filân modası geçmiş olacak! İşçiler muhitinde eskiden alıştığımız olgun hekim tiplerine rastgelmiyoruz. Hekim dediğinin üstünde öyle bir hal olmak gerek ki hasta yanına varınca içine bir huzur ve sükûn gelsin, rahatlasın. Hekimin elindeki yirmi yirmi beş kalem tam tesirli ilâçtan gayri zaten hastaya vereceği en büyük şey manevî tesirdir. Bundan yüz yıl önce bugünkü ilâçların hiç biri yoktu ve yine hekim ve hasta vardı.

Şimdiki hekimlerde - bizim işçi muhitlerinde gördüklerimizi murad ediyorum! - hastaya sükûn ve huzur veren bu hali göremiyoruz. Evvelâ hastayı dinlemekten sıkılıyor, (uzatmasa da kısacıktan derdini söyliyiverse!) gibi bir hal takınıyor, hasta da bunu hissediyor, lâfını şaşırıyor ve kısaca derdini söyliyiverioyr: Ya karnında, ya göğsünde, ya başında ağrı vardır. Tabiî kol bacak ağrıları müstesna insanda başka ağrı da olmaz. Doktor beğimiz de: Eskiden orta oyunlarındaki doktorlar gibi (çıkar dilini, salla başını, yut şu hapı!) diyip boynundan yukarısına aspirin boyundan aşağısına müshil dayıyor, yallah başka hstaya koşuyor veyahut bir fabrikaya gelmiş ise hastaları sıraya dizip hep bir arada toptan muayene yapıyor, şipşak işini bitirip öteki fabrikaya koşuyor, böylece günde sivirya beş altı fabrikayı tulum çıkaran doktor beylerimiz var.

Halbuki o doktar beyimin muayenehanesine gitsek bir hasta ile en aşağı yarım saat meşgul olur. Nedense fabrikaları gezerken feraseti artıyor, şöyle bir bakınca anlayıveriyor. Eh! Şunun şurasında beş altı fabrikadan aldığı ile de mutlak masrafı doğrultuyor. Geçim dünyası! Hstalığı gelince tabiî, doktor bu, bunca yıl oumuş, bakınca anlayıverir, bu ne sihirdir ne kerametir, iş feraset ve el çabukluğunda!...

T. SEVEN

Çalışma bakanının gazetemize beyanatı

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

— Sendika mümessilleri ile bir toplantı yapacak mısınız?

— Sendika mümessilleri ile umumî bir toplantı yapmıyacağım. Fakat gitmeden evvel muhtelif sendikaları ve iş yerlerini gezeceğim. Ve buralarda işçi mümessilleri, sendika başkanları ve Sendikalar Birliği Başkanı ile görüşeceğim.

— Kayseri Tekstil sendika işçileri gazetemiz vasıtasiyle şöyle bir teklif ileri sürüyorlar: Türkiyedeki bütün sendika mümessillerinin hiç olmazsa senede bir defa herhangi bir şekilde toplanmalar. Bakanlık bu hususta ne düşünüyor?

— Sendikalar muhtar ve hür teşekküller oldukları için istedikleri yerde ve zamanda toplanabilirler. Bakanlığın bu teklife aykırı bir düşüncesi olamaz. Bilâkis böyle bir umumî toplantıyı çok faydalı bulmaktadır.

Bakan daha on - on beş gün burada olduğunu söyledi. Böyle bir neş'eli gecede Bakanı daha fazla meşgul etmek istemedim, kendisine teşekkür ederek yanından ayrıldım.

FABRİKASI YANAN ŞADİ ELİYEŞİL İŞÇİLERİNE YEVMİYELERİNİ VERECEK

Emin bir kaynaktan duyduğumuza göre: Mersin, Çukurova sanayi işletmelerindeki müessif yangından sonra işçilerin yevmiyelerini alamıyacakları söylentilerini tekzib için fabrikanın sahibi ve umum müdürü Sadi Eliyeşil işçilerini toplayarak bir konuşma yapmıştır. Müdür bu konuşmasında işçilerinin muntazaman fabrikada çalışırken aldıkları yevmiyeleri alâbileceklerini hastalık yardımının bile kesilmiyeceğini söylemiştir.

Söylendiğine göre işçiler çalışırken yedikleri öğle yemeklerini dahi almaktadırlar.

Fabrika müdürünün bu jesti işçi arasında haklı bir sempati yaratmıştır. Fabrika işçinin yardımı ile iki ayda ikmal edilecektir.

Bira Fabrikası işçileri ikramiyelerini aldılar

Bomonti Bira fabrikası işçileri Sendikası, Şişlide yapılmakta olan cami için fabrika işçi ve memurları arasında topladığı 360 lira 90 kuruşu Şişli Camii Yaptırma cemiyetine teberrü etmiştir.

Sendikanın bu güzel teşebbüsü ve fabrika işçilerinin hamiyet perver hareketleri semtte büyük bir takdir ve hayranlıkla karşılanmıştır. İşçilerin bu asil hareketlerini hamiyetperver patronların nazarı dikkatine arzediyoruz.

—o—

İstanbul Garsonlar Sendikası faaliyette

Kuruluşu daha henüz iki buçuk ayı geçmiyen İstanbul Garsonlar Sendikasının faaliyetleri ve karşılaştıkları güçlükler hakkında kendisiyle konuştuğum sendika başkanı bay İsmail İnan bana şunları söyledi:

— Sendikamızın kuruluşu çok yeni olmakla beraber, meslektaşlarımız tarafından büyük bir alâka ile karşılanmıştır. Ve aza adedimiz günden güne süratle artmaktadır. En büyük gayemiz hakkımız olan % 10 meselesini halletmek ve % 10 olmayan ve fakat çok az bir ücret veren yerlerde çalışan arkadaşlarımızın da geçim seviyelerine uygun bir kazanç teminine çalışmaktır. Bundan bir hafta evvel Çalışma Müdürlüğüne şehrimizdeki bütün garsonların % 10 ve yevmiye durumunu gösterir bir liste gönderdik ve bu hususun ıslâhını istedik. Çalışma Müdürlüğü, Belediye İktisat Müdürlüğünden bazı hususlar hakkında malûmat istemiş şimdi her iki tarafın vereceği kararı merakla bekliyoruz. Bu durumun bir an evvel ıslahını istiyoruz. çünkü halâ Belediye gazinosu, Park

(Devamı Sa. 4 de)

HAFTANIN YAZISI

Kongreler yaklaşırken

İşçi sendikalarından bazıları önümüzdeki Eylül ayında ikinci kongrelerini yapacaklar. Bu sendikaların üyelerinin kongre hususunda iyi kötü tecrübeleri var. Buna güvenerek, önümüzdeki kongrelerin daha kalabalık, daha pürüzsüz ve daha canlı olacağını ümit edebiliriz. Esasen böyle olması da zaruridir. Çünkü, (Genel Kurul) yahut (umumî Heyet) toplantısı demek olan kongre, sendikaların en büyük, en salâhiyetli organıdır. Genel Kurul toplantısı matluba uygun yapılırsa, sendikanın yaşama imkânı artar, yoksa o sendika ergeç ölüme mahkûmdur.

Her şeyden evvel kongrelere geniş mikyasta iştirak lâzımdır. Günde beş vakit namaz kılamıyan Müslümanlar senede bir bayram namazına nasıl gidiyorlarsa bir sendika üyesi de sendikasının senede bir yaptığı bu toplantıyı kaçırmamalıdır. Kongreye gidip yönetim kurulundan hesap sormak ve yenisini seçmek için rey vermek sendika üyesi için evvelâ bir haktır. Mahalle muhtarı şeker karnesini vermediği zaman nasıl karşısına dikilip (hakkımdır!) diyorsak, mensup olduğumuz sendikanın kongresine iştirak etmeği de böylece kullanılacak bir hak saymalıyız.

Bir kongrede seçilecek yönetim kurulunun kuvvet ve kıymetinin kongreye iştirak eden üye sayısının çokluğu ile yakın alâkası vardır. Yüz kişi arasından seçilecek on kişi muhakkak ki bin kişi arasından seçilecek on kişiden daha zayıf olur. İki kongre arasında yönetim kurulundan şikâyet etmektense kongreye katılmanın daha evvelâ olduğunu unutmayalım. Bazı cemiyetlerde yönetim kurulunun çalışmadığından şikâyet edenlere bu fikirleri söylediğimiz zaman (canım, kongreye gidip te ne olacak, yine onlar seçilecek değil mi?..) şeklinde cevaplar almaktayız. Eğer ekseriyet böyle düşünürse hakikaten yine ayni yönetim kurulu seçilir. Çünkü, bu düşünce ile çok kimse kongreye gitmez, nisap mevcut olmadığı için kongre tehir edilir. İkinci toplantıya yönetim kurulunu tutan kimseler gelir ve bunların sayısı ne olursa olsun ayni adamlara rey verip giderler. Fakat, kongre mevcut üyenin büyük bir ekseriyeti ile yapılırsa hakikatleri ortaya dökecek kimseler çıkar ve kütlenin reyi tecelli eder.

Geçen sene yapılan kongrelerde gerek kurucu heyetler gerekse üyeler acemi idiler. Eğer bir sendikanın bu bir sene zarfında işleri iyi gitmedi ise, bunun en büyük sebeplerinden birisi, belki de birincisi kongreye gelmiyen üyelerdir.

Her sendika daha şimdiden kongre hazırlıklarına başlamalı ve bu seneki kongrelerin daha iyi olmasını temine çalışmalıdır. Sendikasını seven her işçi bunu böyle yapmalıdır.

S. SELEK

Bursada bir işçiye mektup

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Size piyangodan 100 lira çıksa ve Tayyare sinemasının önünde kaynamış kestane satmak isteseniz, illâ filân fabrikada işçilik yapacaksınız diye yakanıza yapışan olur mu?

Eğer bu suallerin cevabı (Hayır!) ise bileğiniz hürdür.

Sualleri (Evet!) diye cevaplandırmanıza imkân yok. Çünkü Ant matbaasında çalışan Halil, Ali ve Turgut adında 3 işçi tanıyorum ki bunlar kimseden izin ve müsaade almadan İstanbula geldiler ve beğendikleri matbaada çalışıyorlar. İnanmazsanız, halkevinin altında Ant matbaasına gidip tahkik edebilirsiniz.

İşverenin tahakkümüne gelince: Vatandaşlara tanınan hak ve hürriyet kanunlarla emniyet altına alınmıştır. Eğer sizin patronsuz kanunların lehinize olan kısımlarını tatbik etmiyorsa hak aramak yasak değildir.

Hakkınızı ararken İşverenin hışmına uğramamanız için de size (sendika) kurmak hakkı tanınmıştır. Nitekim kimsenin mümanaatına uğramadan sendikanızı kurmuşsunuz.

Bütün haklarınızı yine de kolay kolay alamıyacağınız muhakkaktır. Önünüzdeki mücadele günlerinde bazı arkadaşlarınız işlerinden olacaklar, canları yanacak; fakat siz yine hakkınızı istiyebilecek ve almaya muvaffak olacaksınız. Çünkü, hakkınızı aramak ve bu uğurda mücadele etmek hürriyetine sahipsiniz. (Hürbilek) de sizin yanıbaşınızda ve hizmetinizdedir.

Dünyada yalnız Rus işçisinin ve Rusyanın tahakkümü altındaki milletlerin işçilerinin bilegi hür değildir.

Sabahattin SELEK

NİKÂH TÖRENİ

Cerrahpaşa hastanesi hemşirelerinden Halide Uslu ile Heybeliada sanatoryomu elektrik teknisyeni Haydar Tuncer'in 5-8-948 perşembe günü Adalar Nikâh dairesinde güzide bir davetli huzurunda nikâhları kıyılmıştır. Genç evlileri tebrik eder saadetler dileriz.

İşçi Sigortaları Genel Md. Dr. C. Kiper

★

Satın alınacak beyoğlu hastahanesini beğenmedi

Uzun zamandan beri münhal bulunan İşçi sigortaları kurumu genel Müdürlüğüne Dr. Cemal Kiperin tayin edildiğini geçen sayımızda bildirmiştik.

Sigortalara ait muhtelif meseleler üzerinde, bilhassa satın alınması düşünülen Beyoğlu hastanesi hakkında bir haftadan beri şehrimizde tetkikler yapan Dr. Cemal Kiper işçi sigortaları kurumu İstanbul şubesi müdürlüğünün daha müsait bir binaya nakli işi ile de meşgul olmaktadır.

Dr. Cemal Kiper, işçi sağlığı genel müdürü Muhit Tümerkan ve yüksek mühendis Hamdi Barkın ile beraber satın alınması düşünülen hastaneyi gezmiştir.

Öğrendiğimize göre Belediye tarafından satılacak olan bu hastahaneyi heyet beğenmemiştir. Bina ancak 40 hastaya kifayet etmektedir. Halbuki işçi sigortaları kurumu 100 yatak istiabına kâfi gelecek bir bina aramaktadır.

★

YENİ GENEL Md. Dr. CEMAL KİPER'in HAL TERCÜMESİ

Dr. Cemal Kiper 1906 da İstanbulda doğmuş, 1923 de Vefa orta okulunu, 1926 da İstanbul Erkek Lisesini, 1932 de İstanbul Tıp Fakültesini bitirmiş, 1938 e kadar Kalecik ve Beypazarı Hükûmet tabipliklerinde bulunmuştur. Bir yıl kadar Hıfzıssıhha Okulu Baş asistanlığında bulunduktan sonra Rockefeller müessesesi hesabına sosyal, genel ve bilhassa endüstriyel ijyen tahsili için Amerikaya gönderilmiştir.

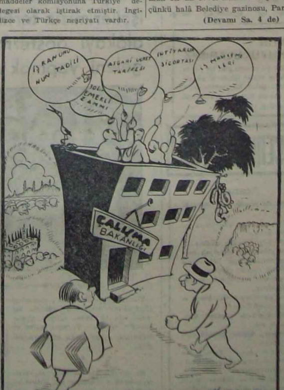
Harvard Üniversitesinden M. P. H. derecesini aldıktan sonra daha iki buçuk sene endüstri hekimliği sahasında ilmi araştırmalar yapmış ve tatbikat görmüştür. Ayrıca üç - üç buçuk sene kızıl haç Kan müessesesinde çalışmış ve Amerika ordu - donanına «E» madalyasını ve Amerika Cumhurbaşkanı ile Kızılhaç reisi tarafından imzalanan takdirnameyi almıştır. 1946 yılı başında yurda dönerek Ankara Hıfzıssıhha Okulunda endüstri İjyeni öğretmeni tayin edilmiş ayrıca Sağlık Bakanlığında uyuşturucu maddeler Milletler arası münasebetler ve işçi sağlığı şubesinde vazife almıştır.

1947 ve 1948 yıllarında Nevyorkta Birleşmiş Milletler uyuşturucu maddeler komisyonuna Türkiye delegesi olarak iştirak etmiştir. İngilizce ve Türkçe neşriyatı vardır.

ANKARA GARSONLAR SENDİKASI BAŞKANI İSTİFA ETTİ

İsmail Aras Başkan oldu

Ankara (Özel) — Ankara Garsonlar Sendikası Başkanı Sadık Coşkun 29-7-1948 perşembe günü yapılan idare heyeti toplantısında rahatsız olduğundan dolayı istifa ettiğini bildirmiştir. Sadık Coşkunun yerine başkanlığa genel sekreter İsmail Aras, diğer taraftan açılan genel sekreterliğe de Bay Ahmet Işık seçilmiştir.

— Şu balonlara bak, ne de güzel uçurulmuşlar!
— Sen de, şu işçilerin yüzüne bak, nasıl kederli!

Bir Açıklama

Karamürsel Mensucat fabrikası Müdürlüğünden aldığımız bir mektupta, fabrika tüccarlarından Bay Ömer Avni Yel'in fabrika işçilerine zekât olarak dağıtılmasını istediği 108 elbiselik kumaşdan bir kısmının, kendi arzusu üzerine isimlerini bildirdiği fazla yevmiye alan işçilere verildiği bildirilmekte ve fabrikada geçim sıkıntısı çeken işçi sayısının 108 den fazla olduğu bu sebepten hepsine kumaş verilmediği ilâve edilmektedir.

Rahmi Alp'ten

26 Nisanda başlayıp 30 Nisanda sona eren İşçi Sigortaları Kurumu Genelkurul toplantı zabıtlarını bir çok arkadaşlarım benden istemektedirler. Hakikaten basılışları geciken bu zabıtların en kısa bir zamanda tabettirilerek ilgililere gönderilmesi için Genel Müdürlük harekte geçmiştir. Arkadaşlarıma bildiririm.

İşçi Sigortaları Kurumu
İşçi Üye
Rahmi ALP

I. I. S. Birliğinin vapur gezisinde

Ulaştırma Bakanı Kasım Gülek, işçilerimizin terfihi için en yakın alâkayı göstermek ve elimden geleni yapmak vazifemdir, dedi

Muzaffer DAYSAL

(Baş tarafı Sa. 1 de)

Hürbilek adına bir kaç sual rica ettim. Gayet mütevazi ve mütebessim bir çehre ile:

«— Hay hay»! dedi.

Işıkla yanan vapur, denizde; gökte kayan bir sema taşını andırıyordu. Baş tarafa doğru çekildik. Elindeki kahveden bir yudum alarak:

«— Soracaklarınız enteresan şeyler olsa gerek?»

Dedi. Böylelikle kendilerine ilk sualimi sordum:

«— Sizin emrinizde de en az Tekel kadar işçi vardır. İşçilerimizin terfihi için neler yapmak tasavvurundasınız?»

Devlet bütçesindeki açığı kapatmak için her bakanlık tensikat yaparken benim böyle bir sorum karşısında Bakanın nasıl bir cevap vereceğini merak ettim.

Sayın Bakan ilk sualimi cevaplandırırken büyük bir dikkat gösterdi. Dedi ki:

«— Her zaman bakanlığımın bütün teşkilâtında, yani Denizyollarında, Demiryollarında, Hava yollarında ve P. T. T. de çalışan işçilerimizin terfihi için en yakın alâkayı göstermek ve elimden geleni yapmak vazifemdir. Kanaatimce en çok randıman veren işçi bakılan, terfih edilen işçidir. Bakanlığımıza bağlı bütün teşekküller birer iktisadi işletmelerdir. Hem iktisadi ve hem de içtimai bakımdan buralarda çalışan işçilerimizi terfih etmek başlıca gayemizdir. Bu hususta gereken esaslı tetkikleri yaparak, terfihlerine çalışacağım.»

Genç ve faal Bakanın bu cevabı bana (Sezarın hakkı Sezara verilmelidir) vecizesini hatırlattı.

Bakan şu anda işçi sendikalarının tertiplediği bir gezgiye iştirak etmiş bulunuyordu. Aralarında bulunduğu Sendikaları dolayısiyle Sendikalarını nasıl bulunduğunu, inkişafı hakkındaki fikrini öğrenmek için;

— İşçi Sendikalarını nasıl buluyorsunuz, inkişaf edecekler mi?.

Dedim.

Genç ve dinamik Bakan bu sualimi şöyle cevaplandırdı:

«— Sendikalarımızdan büyük ümitler bekliyoruz. Atılan bu mühim adım iyi neticeler verdi, ileride de büyük gelişmeler kaydedeceklerinden eminim.»

Sırası gelmişken kendisine öteden beri kurulması beklenen Demiryolları İçişleri Sendikası hakkında bilgi rica ettim. Dedim ki:

— Devlet Demiryolları işçileri neden şimdiye kadar Sendika kurmadılar. Işittiğimize göre âmirleri böyle bir teşekkülün kurulmasına müsaade etmiyorlarmış. Bu doğru mudur?

Bakanın bu sualim karşısında verdiği cevap şu oldu:

«— Bu sualinize hiç bir şey söyliyemiyeceğim. Kâfi derecde tetkikatım yoktur. Bana göre bilâ istisna her mesleki teşekkül bir sendikaya istinat etmelidir. Bu lüzumludur temenni ederim; Devlet Demiryolları işçileri de diğer teşekküller gibi bir sendika kursunlar.

Bakanın yanından ayrılacağım sırada okuyucularımızdan birinin bize sorduğu bir sual hatırıma geldi. Bakana aynen naklettim.

— Deniz yolları fabrikaları Denizbank zamanında tanzim edilen iç yönetmelikle yönetilmektedirler. Şöyle ki: Fabrikaya alınan bir işçi staj mahiyetinde 30 gün saatte 15 kuruşla çalıştırılıyor.

Bu yönetmelik 1939 da yapıldığına göre; o günkü hayat şartları ile bugünün şartları bir olmadığından bu 15 kuruşun bu günün şartlarına göre ayarlanması icabetmez mi?

Bakan bu sefer kendisi bana sordu:

— Bugün ayni yönetmelik geçer durumda mıdır?

Ve ilâve etti:

«— Şayet bu varitse ilk işim bunun ıslâhı olacaktır. Çok yakından bu işi tetkik ederek yeni bir yönetmelik yapmak için gerekeni yapacağım.»

Etrafıma baktığım zaman kesif bir işçi kütlesinin bizi sardığını gördüm. Bakana teşekkür ederek ayrılırken o biraz ötemizde geminin projektörünü idare eden tayfanın hatırını sormakla işe başladı. Bakanın hatırını son soracağı şahıs muhakkak geminin süvarisi olacaktı.

★

Herkes kümeleşerek gecenin verdiği neş'enin ahengi içinde Sendikaların öneminden konuşuyorlardı. Bir aralık gözüme bir tarafta toplanan kadın işçi kütlesi nazarı dikkatimi çekti. Aralarında bazıları hayıflanıyorlardı. İçlerinden birine sordum.

— Neden sizler neş'esizsiniz. Yoksa bana mı öyle geliyor?

Otuz beşini geçkin muhatabımın yüzündeki kırışıklıklar bir anda koyboldu. Gözleri ışıldadı belli ki dert dökmek istiyordu.

Dedi ki.

«— Neş'emiz kaçık değil evlâtcığım yalnız biz bu gece aramızda bizi Millet Meclisinde hasta olduğu halde müdafaa eden Mebuke hanımı görmek isterdik.»

Haklı bir arzusunu izhar eden bu kadın işçinin (Mebuke) hanım dediği Ankara Milletvekili Mebrure Aksoley olsa gerekti.

Kendisine:

Muhakkak olarak bir işinin çıktığını yoksa Millet Meclisinde hasta hasta çalışan bir millet vekilinin böyle bir toplantıya severek icabet edeceğini hatırlatarak üzülmemelerini söyledim.

⁂

Saat 24 ü çoktan aşmış vapur Ada iskelesine yanaşmak üzere idi. Neş'e ayni neş'e mevzu hiç değişmemişti. Bazı Bakan ve Millet vekilleri burada ayrılacaklardı.

İskele üzerinde bile konuşmalar devam etti. Bir aralık bir işçinin sualine Profesör Sadi Irmak şöyle cevap verdi:

— Bazı işlerin çabuk halli için Mecliste en az 30 işçi millet vekilinin bulunması lâzımdı.

Asgari 300 bin işçisi bulunan İstanbul isterse bu sayının üçte birini temin edebilir. Ben şahsen her şeyi başaran Sendikaların 1950 seçimlerinde bu işi başaracakları kanaatindeyim. Ve tekrar tekrar ilâve etti. Unutmayın en az (30) un üçte biri.

Müsabakamız

Türk işçisinin hususiyetlerini bir cümlede, veciz bir şekilde en güzel ifade edecek işçiler arasında bir müsabaka açıyoruz. Müsabaka 23 Ekim 1948 Cumartesi günü sona ermiş olacak ve 30 Ekim 1948 Cumartesi günü çıkacak nüshamızda müsabakada kazananlar ilân edileceklerdir.

GELEN VECİZELER:

4 — Türk işçisi yağlanmadan kızıllaşmadan esnemekle en ağır yükü üstünden geçiren çelik ray gibi bölünmez bir bütündür.

Osman Meriç
Karamürsel Mensucat Fabrikası

★

5 — «Türk işçisi iş sahasının Mehmetçiğidir.»

Halil Özaydemir
Ereğli S. B. Bez fabrikasından dokuma ustası
F. No. 10049

★

6 — Türk işçisi: Büyük bir sabır ve tevekkül kaynağıdır.

Celâl Beyaz
Sümerbank Defterdar fabrikası

Hikâye

Memurun Ölümü

Nakleden: **I. TAŞDELEN**

Konferans salonunu dolduran delegeler arasında Sermet ikinci sırada yer almıştı. Hatibin hararetli sözleri onu herkesten ziyade heyecana getirmiş olacak ki ellerini dizlerine dayamış bütün vücudile dikkat kesilmişti. Fakat birdenbire... hikâyelerde bu «birden bire» lere sık sık rastlanır. Yazarlar haklıdırlar! Hayat bu birdenbirelerle o kadar doludur ki... Fakat birdenbire Sermetin yüzü buruştu, gözler büzüldü. Ellerini dayamış olduğu dizlerinden kaldırmak isterken kendisini tutamadı. Hapşı!! diye aksırdı. Bilirsiniz ki aksırmak hiç bir yerde ve hiç kimseye yasak edilmemiştir. Herkes, köylüler, polisler, esnaflar, bazan müsteşarlar bile aksırır... Sermet istifini bozmadan mendili ile ağzının kenarlarını sildi, nezaketli bir insan olması hasebile yanında oturanların rahatsız olup olmadıklarını anlamak için etrafına bir bakındı. Önünde oturan uzun beyaz saçlı bir zatın bir şeyler mırıldanarak eldiveni ile ensesini sildiğini görünce mahçup oldu. Bu ak saçlı şahsiyetin bir Bakanlık Müsteşarı olduğunu anlamakta gecikmedi. Kendisini toparlıyarak öne doğru eğildi ve kulağına:

— Af buyurun, beyefendi, dedi. Bilmiyerek ensenize doğru aksırdığımdan af buyurmanızı dilerim, ben bilmiyerek vallahi...

— Ziyanı yok, ziyanı yok!

— Allah aşkına affediniz, ben böyle bir şey yapmak istemezdim.

— Rica ederim oturun da hatibi dinliyelim.

Sermet büsbütün utanmıştı Budalaca bir tebessüm ederek gözlerini hatibe dikti. Fakat eskisi gibi dinlemiyor, böyle büyük bir zatı rahatsız ettiğinden üzüntü duyuyordu. Konferansa fazlâ verileceği zamanı bekliyerek böyle bir şahsiyetin hüsnü teveccühünü kazanmak için kendisinden tekrar özür dilemeğe karar verdi.

— Muhterem efendim, ben bunu bir kasıt olarak yapmadığıma emin olun! Sizlerden af rica ediyorum;

— Ben unutmuştum bile, halbuki siz hâlâ bundan bahsediyorsunuz. Bırakalım artık.

Sermet kendi kendine:

«Hayır, hayır gözlerinden belli. Konuşmak bile istemiyor. Kendisine bunun tabiat kanunlarından olduğunu izah etmek elzem. Hem olgun bir adam olduğumu anlar, hem de teveccühünü kazanmış olurum. İleride belki de bir... Aksi takdirde ensesine tükürmek istediğime hükmeder. Şimdi anlamasa da sonra muhakkak böyle düşünür. Halbuki bu büyük bir adamdır...»

Sermet eve gelince yaptığı kabalığı karısına anlattığı zaman, kadıncağız böyle ehemmiyetsiz bir hâdisenin bu kadar büyütülmesinde bir mana olmadığını ifade edercesine:

— Maamafih Sermet, dedi. Git, istersen bir daha özür dile.

— Bir kaç defa özür diledim ise de benimle konuşmak bile istemedi. Dairesine gidip muhakkak surette vaziyeti etraflıca anlatmak icap eder.

Ertesi gün ermet Bakanlık Müsteşarının kapısına dikilmişti. Onunla görüşmek için gelen ziyaretçilerin çoğaldığını görünce sabrı tükendi kapıyı vurup içeri daldı.

— Beyefendiciğim, sizlere yapmış olduğum kabalıktan nedamet duyarak huzurunuzda özür dilemek cesaretini kendimde buluyorum. Ben bunu bilerek yapmadım ki, bunu, pek tabiî siz de bilirsiniz. Müsteşar pürhiddet yerinden kalkarak:

— Anlaşıldı, dedi. Siz benimle alay ediyorsunuz. Rica ederim, dışarı çıkın!

Sermet merdivenleri inerken terini siliyor ve düşünüyordu:

«Alay ediyormuşum. Kimin aklına gelir ki. Anlamak istemiyor vesselâm. Canı isterse, yere batasıca herif, müsteşar olmuş diye sanki ben olsam daha âlâsını yaparım. Bir daha karşısına çıkıp özür dilemek ha! Zaten istemiyerek özür diliyordum. Ne olursa olsun mektup yazarım yanına çıkmam, vallahi çıkmam.»

Eve gelince bir hayli düşünmüş, fakat mektubu bir türlü yazamamıştı. En iyisi yanına çıkıp kendisine vaziyeti etraflıca anlatmak lâzım.

— Müsteşar bey! Dün sizleri rahatsız etmekten maksadım buyurduğunuz gibi alay etmek değildi. Ensenize aksırdığımdan dolayı özür dilemeğe gelmiştim. Biz büyüklerimizin daima hüsnü teveccühlerini kazanmak isteriz. Alay etmek gibi bir küstahlığa nasıl cesaret ederiz. O zaman bizim saygı ve nezaketimiz nerede kalır...

Mosmor kesilen Müsteşar yumruğile masaya vurarak:

— Defol şuradan, defol diyorum be herif, anlamıyor musun? Çıksana ulan?!

Korkudan bayılma derecesine gelen Sermet bir şey duymadan, görmeden daireden çıkmıştı.

Eve gelir gelmez, soyunmadan kendisini yatağa atmış, ellerile karnını tutarak, biçare adam hareketsiz kalmıştı.

DOĞUM

Gazetemizin tesisi sırasında ilk operatörlüğümüzü yapan arkadaşımız Bay Baha Batırın 12-7-1948 pazartesi günü bir erkek evlâtı dünyaya gelmiştir. Yavruya uzun ömürler diler, genç anne ve babayı tebrik ederiz.

Sayın Garson meslekdaşlarımıza

Mesleğimizin umumî ihtiyaç ve dertlerini konuşmak için Sendikamız 11 Ağustos çarşamba günü saat 15 den 19 a kadar Taksim Ertalyos kahvesinde bir toplantı tertip etmiştir. Müşterek davamıza hizmet için bu toplantıya teşrifinizi rica ediyoruz.

İstanbul Garsonlar Sendikası Yönetim Kurulu

BOLŞEVİK ZINDANLARINDA 12. SENE

Anlatan: *I. T. A.* Yazan: *NAZMİ SEVGEN*

(Her hakkı anlatana aittir. Mehaz gösterilerek iktibas ve nakledilemez.)

11

Herkes komünist partisine alınamaz. İstekliler bir namzed devresi geçirir. Bu devrede tezkiye edilmiş olurlarsa partiye kayıt ve kabul olunurlar. Partiye girmek için ağır şartlarv ardır. Esasen parti liderleri, partinin kalabalık olmasını da istemezler. Hattâ «Kontrol naya Konusiya» denilen parti kontrol komisyonları zaman zaman parti mensuplarını tasfiye ederler. Vilâyet, kaza, nahiye, müessese komiteleri Moskovadan emir almadıkça kendiliklerinden hiç bir iş göremezler. Komünist partisi son derece merkeziyetçidir.

Fabrikadaki müdürler, ayni zamanda oradaki parti komitesinin altındadır. Onları, istihsalâtın çoğaltılması işinde bir âlet olarak kullanırlar. İşçiler; meslek birliklerine bir husus hakkında şikâyette bulunacak olurlarsa verilecek cevap şudur:

— Şikâyet eden işçi şuursuzdur, sabotajcıdır. Fabrika, işçinin malıdır. İstihsali çoğaltacağız ki işçi hükûmeti zenginleşsin. İstihsal edilen maddeler işçinindir. Bu sebeple bir şey söylemeğe hakkımız yoktur.

Ne kadar yanlış.. İşçi; milyonlarca metrelik bez istihsal eder. Halbuki ayağına giyecek donu yoktur. İstihsal olunan her madde devletin malıdır. Devlet, onu dilediği gibi tasarruf eder. İstismar o derece yüksektir ki emsaline kapitalist devletlerde dahi tesadüf edilemez. Zavallı işçi; ancak siyah bezden yapılmış bir hırka ile ayni bezden bir pantalon giyer. Bütün elbisesi bundan ibarettir. Halbuki ötede komünist partisi ileri gelenleri samur kürkler içinde lüks otomobillerde gezer, kalöriferli dairelerde oturur, havyar yer, şampanya içerler... İşte komünistlik budur. Bir tarafta emeksiz müreffeh, mes'ud, zengin bir azınlık, beri tarafta emek sahibi milyonlarca aç, çıplak, sefil insan!...

(Devamı var)

Konya Ereğli Mensucat İşçileri Sendikası

Ana Tüzüğü

(Geçen sayıdan devam)

Ana tüzükde değişiklik yapılması

Madde 23 — Genel kurul toplantısında hazır bulunan üyelerden en az onda birinin yazılı önergesi olmadan ana tüzükte değişiklik yapılması üzerine müzakereye girişilemez. Tüzükde değişiklik yapılabilmesi için toplantıda hazır bulunanların en az dörtte üçü nisbetinde oy çokluğu lâzımdır. Yapılan değişiklikler mucip sebeplerile en geç hafta içinde Valiliğe çalışma Müdürlüğüne bildirilir.

Sendikanın feshi

Madde 24 — Sendika, medeni kanunun 70 inci maddesinde yazıldığı üzere aciz haline düşer veya yönetim kurulunun iş bu ana tüzük hükümlerine göre teşkiline imkân kalmazsa kendi kendine münfesih olacağı gibi genel kurulda alınacak kararla dahi kendi kendini feshedebilir.

Sendikanın kendi kendini feshe karar verebilmesi için 15 inci madde gereğince toplanacak genel kurul üyelerinin en az üçte ikisinin huzuru şarttır. Bu suretle çokluk elde edilebildiği takdi-de ikinci defa toplanmak için iş bu tüzüğün 17 inci maddesine göre üyeler çağırılır. Bu çağırı üzerine toplanacak üyelerin sayısı ne olursa olsun fesih keyfiyeti görüşülebilir. Ancak bu suretle yapılan toplanma ve görüşme sonunda fesih hakkındaki kararın mevcut üyeleri üçte iki çokluğu ile verilmesi şarttır.

Sendikanın fesih kararı yönetim kurulu tarafından beş gün içinde Valiliğe ve Çalışma Müdürlüğüne gönderilir. Ve bu tebliğlere fesih kararının iki örneği iliştirilir. Fesik kararı ile beraber genel kurul tarafından bir tasfiye heyeti seçilir. Bu heyet feshedilen sendikanın menkul ve gayri menkul mallarını paraya çevirerek mevcut paraya ilâve eder. Ve bu parayı üyelerin sendikaya verdikleri aidat yekûnu nisbetinde üyeler arasında taksim ve tevzi eder.

YÖNETİ KURULU

Madde 25 — Yönetim kurulu, sendika üyeleri arasından genel kurul toplantısında gizli oy ile ve bir yıl süre için seçilen on bir asil ve beş yedek üyeden ibaret bir teşekküldür. Bu seçimde en çok oy kazanmış olan üyelerden 16 sı aldıkları oy adedine göre derecelere sıralanıp en çok alandan itibaren başlanarak ilk on bir kişi asil üye ve onlardan sonra gelen beşi de yedek üye olarak kabul ve ilân olunurlar.

Yönetim kurulu asli üyelerinden birinin vefatı veya istifası halinde yerine yedeklerden en çok oy almış olanı getirir. Ve her açık vukuunda ayni minval üzere hareket olunur. Müteaddit yıllar arka arkaya yönetim kurulu üyeliğine seçilmek caiz olduğu gibi bir defa seçilmeyen üyenin müteakip yıllardan birinde yönetim kuruluna üye seçilmesinde de bir mâni yoktur.

Madde 26 — Yönetim kurulu asli üyelerinin toptan istifası halinde genel kurul ayni bir yönetim kurulu mek üzere olagan üstü toplantıya çağırırlır. Davet, yönetim kurulu yedek üyeler tarafından 15 ci maddeye göre yapılır.

(Devamı var)

İstanbul Garsonlar Sendikası

Baş tarafı Sa. 2 de)

otel gibi büyük müesseseler dahi garson bahşişi olarak verilen 2-3 bin liralık meblâğları kendi kasalarına indirmekte ve garsonlara santimini bile vermemektedirler. Fakat şunu da memnuniyetle söyliyebilirim ki, biz hiç bir müracaatta bulunmadan memleketimizin en maruf lokantaları olan, Pandelli, Adalar, Ekspress, Şansal, Miami, Selma kokteyl ve Haydarpaşa büfesi garsonların bu haklarını takdir etmişlerdir. Temennimiz bu hakkı şimdiye kadar görmiyen patronlarımızın da isimlerini bu listede görmektir.

HURBİLEK
Haftalık Gazete
Sahibi:
İ. İ. S. Birliği
Yazı işlerini fiilen idare eden
Sabahattin SELEK
Basıldığı yer: DUYGU Matbaası
Yıllık abonesi: 5 liradır.
Geçmiş nüshalar 20 kuruştur.
Gönderilen yazılar neşredilsin veya edilmesin iade edilmez.
İş ve işçi arıyanların ilânları parasız neşredilir.
İLÂN TARİFESİ
2 inci ve 3 üncü sayfalarda santimi 1,5, son sayfada bir liradır.